

JUG RADIVOJEVIĆ, predsednik žirija festivala

Vedrina bez skandala

Ana Tasić, selektorka festivala

Smeh obezbeđuje katarzu

Danas 41. Dani komedije

UTORAK, 20. mart 2012, broj 5286, godina XV, cena 30 din, 20 den, 1 KM, 0,5 EUR (CG), 5 kuna, 1,2 EUR (GR)

www.danas.rs

Sedam dana smeha u Jagodini

Od večeras do 27. marta

MILENA DRAVIĆ

Komedija za dušu i telo

Ovo priznanje mnogo mi znači. Komediju kao žanr obožavam. Imala sam sreću da sam dosta uloga tog žanra igrala i u pozorištu, na filmu i na televiziji. Od najranije mladosti upijala sam i oduševljavala se virtuosnom igrom glumaca - od Čaplina, Bastera Kitona, Pitera Selsa, Džeka Lemona, Širli Meklejn, Burvila, pa preko naših velikana Ljubinke Bobić, Zorana Radmilovića, Bore Todorovića, Mije Aleksića, Čkalje, Mire Banjac, Seke Sablić, Smokija, Laneta, mog supruga Dragan Nikolića, pa sve do ovih danas najmlađih Milana Vasića i Danijela Siča.

Komediju smatram najtežim žanrom. Igrajući je, od publike kao najveću nagradu dobijate salve smeha. Ona ozdravljuje dušu i telo i neophodna je u životu. Komedija nas čini raspoloženim i srećnim.

Prvorazredni kulturni događaj

Više od četiri decenije, u okviru festivala *Dani komedije*, tokom marta u Jagodini se takmiče najbolje komedije u izvođenju pozorišta Srbije. Prvi *Festival komedije* održan je 1971. i imao je revijalni karakter, a već sledeće godine, organizovan je festival sa sadašnjim nazivom. Prikazano je sedam predstava u konkurenciji i jedna van konkurencije, što je forma koju je ovaj festival zadržao do danas. Na završnoj svečanosti uručuju se statuete *Jovanča Micić* za najsmešnijiu predstavu i *Čurani* za najbolje uloge i režiju.

Ovogodišnje, 41. izdanje *Dana komedije* otvo-

riće Milena Dravić, dobitnica nagrade za životno delo. Ovo priznanje čine statueta *Zlatni čuran*, diploma i novčana nagrada u iznosu od 100.000 dinara koju dodeljuje Komercijalna banka.

Sedam „trkača“ po pozorišnoj kritičarki, teatrološkinji i selektorki festivala

ANA TASIĆ: Komedijska svakodnevnost i tragedija

Ana Tasić

Selekcija i obrazloženje

Dani komedije, 41. put u Jagodini od 20. do 27. marta 2012. godine

Smeh obezbeđuje katarzu

Program 41. festivala Dani komedije izuzetno je kvalitetan, stilski bogat, a tematski vrlo sadržajan. Videćemo dve najnovije komedije najznačajnijih savremenih srpskih komediografa, Dušana Kovačevića i Nebojše Romčevića - „Kumove“ i „Svojtju“. Biće igrana i dva vrlo smela, radikalna i provokativna tumačenja klasike, strane (Šekspira) i domaće (Nušića), koja na različite načine ispituju savremena značenja komediografske tradicije - „Komedijska zabuna“ i „Ožalošćena porodica“. Gledaćemo i jedno suptilno čitanje nešto starijeg Kovačevićevog teksta -

Sve komedije na ovogodišnjem festivalu upadljiv su odraz našeg društva, u njima nema prostora za bezazlenost i idiličnost, one su izrazito gorke i surove, ali su istovremeno i oslobađajuće. Smeh obezbeđuje katarzu; ako je gorak, katarza je dublja i snažnija

„Urnebesnu tragediju“, zatim predstavu koja je inicijalno pisana za pozorište ali je prvo doživela filmsku verziju - „Sedam i po“, kao i jednu savremenu englesku komediju koja se kritički bavi globalnim fenomenima, veoma značajnim i u Srbiji - „Dobri ujčica“. Na planu sadržaja, ovih sedam komedija pokreću pitanja koja nas se danas u Srbiji i te kako tiču. To su - sudbina uništene radničke klase („Kumovi“, „Svojtja“), korumpiranost politike („Svojtja“, „Kumovi“), teška ekonomska kriza („Kumovi“, „Svojtja“, „Dobri ujčica“), problemi prodora kapitalističkih, tržišnih principa u ovdajni sistem („Dobri ujčica“, „Svojtja“), uticaj medija („Komedijska zabuna“, „Svojtja“), kriza institucije porodice („Kumovi“, „Svojtja“, „Urnebesna tragedija“, „Ožalošćena porodica“), ukorenjenost palanačkog mentaliteta („Ožalošćena porodica“), kao i preispitivanje jugoslovenskog nasleđa i jugonostalgije („Sedam i po“).

Sve predstave, bez izuzetka, zadovoljavaju visoke kriterijume izvođenja, kao i zahteve za izrazitim prisustvom kritičkog duha i jasnom svesću o trenutku u kome živimo. Nijedna nije izolovana od naše stvarnosti, ne zaboravlja je, niti je gura pod tepih, već joj se direktno konfrontira. U vezi sa ovom činjenicom eksplicitnog suočavanja sa sumornim društvenim kontekstom jesu i podvrste komedija koje će biti igrane - kao i prethodnih godina, prevladavaju crni humor, apsurd, tragikomedijska. Kako su ove komedije upadljiv odraz našeg društva, u njima nema prostora za bezazlenost i idiličnost, one su izrazito gorke i surove, ali su istovremeno i oslobađajuće. Smeh obezbeđuje katarzu; ako je gorak, katarza je dublja i snažnija.

Komedija svakodnevnost i tragedija

Kumovi su najnovija predstava Dušana Kovačevića koja se naslanja na njegove prethodne tragikomične prikaze života u današnjoj Srbiji, Generalnu probu samoubistva i Život u tesnim cipelima (obe predstave su učestvovali na ranijim Danima komedije). Protagonista Kumova je Milan, mučenik koji je, kao i njegovi prethodnici, ostao bez posla zbog čega polako iskače iz koloseka života, gubi identitet, postaje neuklopljeni čudak. U Generalnoj probi samoubistva likovi vrište od nemoći, a ovdje laju, metaforički postaju nalik psima - njihovo ludilo ušlo je u novu fazu, težu i ozbiljniju, što odgovara daljem, dubljem i beznađežnijem propadanju našeg društva. Kumovi, određeni kao „komedija svakodnevnost i tragedija“, moćan su metaforički odraz ludila u kome živimo, jarko obojen tonovima adekvatnog apsurda, ali su istovremeno i katarzičan put koji nam može doneti bar privremeno oslobodjenje i olakšanje.

KUMOVI, tekst i režija Dušan Kovačević, Zvezdara teatar iz Beograda, 23. marta u 20 sati

Preispitivanje jugoslovenskog nasleđa

Predstava Sedam i po fragmentarne je strukture, sastavljena je od sedam bazično odvojenih priča, ali međusobno povezanih u tom smislu što svaka govori o po jednom smrtnom grehu: od gordosti i lenjosti, preko gneva i srebroljublja do razvratništva. Za razliku od poznatog filma čija se radnja dešava u novobeogradskim blokovima, radnja predstave događa se u različitim gradovima svih bivših jugoslovenskih republika, čime se predstava smešta i u vrlo aktuelnu oblast preispitivanja jugoslovenskog nasleđa.

SEDAM I PO, tekst Miroslav Momčilović, režija Dario Mihajlović, koprodukcija beogradskog Ateljea 212, Novosadskog pozorišta i banjalučkog Narodnog pozorišta, 21. marta u 20 sati

Dogodine u isto vreme

Poslednje večeri festivala, 27. marta, nakon dodele nagrada, beogradski Slavija teatar izvešće, van konkurencije u čast nagrađenih, svoju predstavu Dogodine u isto vreme. U komadu Bernarda Slejda koji je režirao Božidar Đurović igraju Milan Lane Gutović i Nela Mihajlović.

Problemska komedija

Dobri ujčica savremena je komedija poznatog engleskog dramatičara Alana Ejkborna koja pretresa pitanja koja su danas i ovdje sasvim prepoznatljiva. To su: korenita iskvarenost civilizacije, izrazita važnost materijalnih vrednosti koje brišu sve ostale principe, odricanje od slobode u korist novca, nestajanje tradicionalnih ljudskih vrednosti. U predstavi pratimo transformaciju Saše, naivne, nevine, tople i slatkasto šarmantne devovjke sa sela koja, sa dolaskom u grad i izborom da postane štićenica starijeg muškarca vrlo problematične prošlosti, postaje gruba, hladna, surovo manipulativna zavodnica. Vrlo komično su iscrtani likovi i detalji koji su danas naša svakodnevica: sumnjivi tipovi puni novca, devovjke kojima skoro jedino preostaje da profitiraju od svog tela, poslovi koji su danas na vrhu lestvice poželjnih profesija, a suštinski nisu ništa - advortajzing, konsalting, menadžerstvo itd. Koja je cena gubitka slobode i da li je materijalno bogatstvo dovoljna nadoknada za izgubljene ljudske vrednosti? To su ključna pitanja koja ova zanimljiva problemska komedija postavlja.

DOBRI UJČICA, tekst Alan Ejkborn, režija Stefan Sablić, Ustanova kulture „Vuk Karadžić“ iz Beograda, 26. marta u 20 sati

Pozorište u pozorištu

Mladi reditelj Milan Nešković je ranu Šekspirovu Komedijsku zabunu na scenu postavio kao „pozorište u pozorištu“, u eklektičnoj, autoironičnoj formi. Služeći se sredstvima dekonstrukcije, rastvorio je mehanizam iluzije i napravio savremenu komediju koju karakteriše ekstatično zadovoljstvo čiste igre. Na taj način je ova komedija plautovskog tipa, zasnovana na zamršenom zapletu, zamenama identiteta, upejtanim odnosima između likova, direktno približena današnjoj publici. Može se reći da su autori predstave Komedijska zabuna poslali od teze da su zaplet i odnosi među likovima u Šekspirovom tekstu manje bitni od činjenice da treba nasmejati publiku. Interpretacija teksta ovdje nije cilj već je povod za vrtoglavu i autoironičnu zabavu.

KOMEDIJSKA ZABUNA, tekst Vilijam Šekspir, režija Milan Nešković, Narodno pozorište iz Subotice, 24. marta u 20 sati

Između komedije i tragedije

Ožalošćena porodica u rediteljskom tumačenju Andraša Urbana pokazuje nestabilnost granice između komedije i tragedije - komedije često imaju zastrašujuće mračnu osnovu. Nušić je ovaj tekst odredio kao komediju, a Urban je njegovo mračno naličje postavio u prvi plan, pri čemu ga je idejno i stilski veoma aktuelizovao. Scenografija je svedena, oslobođena iluzornih kulisa - istina se prikazuje direktno, bez umivanja i ulepšavanja. Ponašanje likova, članova Matine lešinarske porodice, izoštreno je i brutalizovano, dovedeno do ekstreme - njihova malograđanština, pohlepa i zavist žestoko su uvećani, odvedeni preko svih granica tolerancije što ovo scensko tumačenje Nušića čini vrlo posebnim i provokativnim.

OŽALOŠĆENA PORODICA, tekst Branislav Nušić, režija Andraš Urban, Narodno pozorište iz Niša, 22. marta u 20 sati

Crna komedija

Svojtja je crna komedija koja odražava naše društvene okolnosti bitno određene različitim vidovima prevara i manipulacija, kao i upadljivom važnošću materijalnih interesa pojedinaca, u javnosti predstavljenih kao opšte političko dobro. U osnovi radnje nalazi se zaplet oko polu-lažnog venčanja koje se sklapa zbog individualnih materijalnih interesa, između Saše, po profesiji lažnog doktora, i Ane, devovjke vrlo sumnjivog morala. Ova situacija stvara komički potentnu osnovu za niz zavrzlama čiji su akteri i mladin otac Mlada, zatim beskrupulozni prevarant i privre-

meni lažni homoseksualac, pa pop pevač Gaga, njegovo priviđenje Džoni Keš, par glumaca koji su angažovani da izigravaju mladoženjine roditelje kako bi se mladi predstavilo da je on gradskog a ne ruralnog porekla i drugi. Režija Nikole Zavišića vrlo je dinamična, pri čemu su izoštreni parodični i apsurdni tonovi, što sve osigurava sigurnu zabavu i plodno tlo za kritičko razmatranje okolnosti naših života.

SVOJTA, tekst Nebojša Romčević, režija Nikola Zavišić, Pozorište Boško Buha iz Beograda, 20. marta u 20 sati

Apsurd kao realizam

Urnebesna tragedija Dušana Kovačevića u režiji Maje Grgić efektna je i takođe katarzična predstava, gotovo realističko ogledalo današnjeg srpskog društva, iako je bitno određena duhom apsurda: apsurd je u našem društvu postao realizam. U predstavi je fino estetičan odnos između farsičnosti i tragičnosti. U prvom delu radnja teče grubo, oštro i brzo, naglašeni su njeni farsični momenti, dok se u drugom delu brzina usporava, na ispražnjenoj sceni događaji postaju obojeni tragičnošću. Likovi koje oblikuju glumci Marija Med-

nica, Miodrag Petrović, Aleksandra I. Pleskonjić, Mihajlo Janketić i Mirjana Gardinovački, neprilagođeni su, konfuzni i prilično otkaćeni članovi jedne disfunkcionalne porodice koja predstavlja slikovitu društvenu metaforu.

URNEBESNA TRAGEDIJA, tekst Dušan Kovačević, režija Maja Grgić, Srpsko narodno pozorište iz Novog Sada, 25. marta u 20 sati

Prolećni dani komedije

Festival Dani komedije nastao je 1972. godine - njegovi idejni tvorci su Muharem Perović, Miroslav Buca Mirković i Dragoslav Lazić. Plod ove manifestacije koja traje već 41 godinu, činjenica je da danas nema pozorišta u Srbiji u kome ne igra neko od Jagodina, kao što nema akademije dramskih umetnosti na kojoj ne studira neko iz Jagodine.

Mart mesec u Jagodini se tradicionalno očekuje sa nestrpljenjem i velikom radošću, ne samo zbog proleća koje dolazi već i zbog ove manifestacije, jer su *Dani komedije* trajno utkani u kulturni život Jagodine i cele Srbije. To i objašnjava činjenicu da je sala jagodinskog Kulturnog centra premala da primi sve one koji bi da pogledaju neku od predstava tokom festivala.

Dobrica Mišević, predsednik UO festivala Dani komedije u Jagodini

Sveobuhvatna podrška festivalu

Dani komedije značajna su manifestacija jer je to festival koji je upisan u kalendar kulture Srbije. To je događaj koji je važan ne samo za Jagodinu, već za celu zemlju.

Dragan Marković Palma, gradonačelnik Jagodine

JUG RADIVOJEVIĆ: Vedrina bez skandala

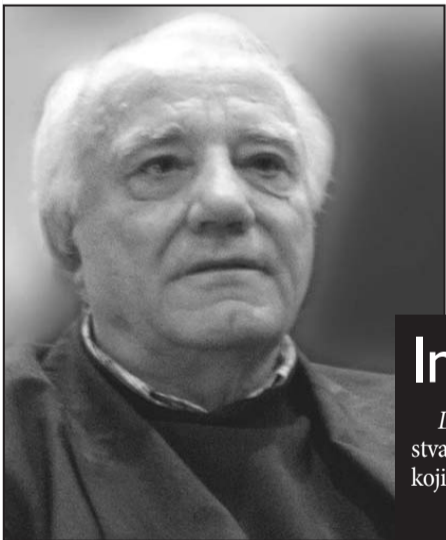
Dani komedije svakako se razlikuje od drugih festivala po svojoj žanrovskoj odrednici. To je jedini festival komedije na ovim prostorima i dugo godina bio je jedini festival na kojem je publika odlučivala o pobedniku. Tek petnaestak godina nakon njegovog osnivanja uključio se i žiri. Nagrada Čuran nametnula se kao najznačajnija nagrada za glumce i reditelje.

Ovaj festival uspeo je da očuva svoju tradiciju i svoj integritet, i jedna je od retkih manifestacija ovog tipa koja nije poznata po skandalima, već je sačuvala vedrinu koju donosi komedija.

S druge strane, taj termin od 20. do 27. marta, uvek je bio pravo osveženje posle zimskih dana. Uz *Sterijino pozorje* to je najznačajniji domaći pozorišni festival. Ne treba zaboraviti i najredovnijiu pojavu - fantastično gostoprimstvo domaćina i izuzetnu publiku koja dolazi na predstave već decenijama unazad.

Ovogodišnji žiri festivala čine reditelj Jug Radivojević (predsednik), Dara Džokić (glumica) i Dragiša Milojković (glumac)

Intelektualni dijalog sa životom

Dani komedije podstakli su ne samo pozorišni, već i širi intelektualni i društveni dijalog sa stvarnim i otvorenim poljima i slojevima života... Nema značajnijeg pisca i dramskog umetnika koji bar jednom nije posetio *Dane komedije* i uživao gostoprimstvo ovog grada.

Muharem Perović, pozorišni kritičar i dugogodišnji saradnik i jedan od utemeljivača festivala

Prateći program Dana komedije

Prvoga dana, pre svečanog otvaranja festivala, u holu Kulturnog centra biće otvorena izložba dokumenata iz knjige *Nušić i Jagodina*, na kojoj će gledaoci prvi put moći da vide autentične dokaze o čestim boravcima Nušića u Jagodini. Izložba i knjiga prvi put otkrivaju identitet glavnog junaka komedije *Put oko sveta*, koga je Nušić pre 100 godina susreo u kafani Dardaneli u Jagodini.

Ljubiteljima pozorišta u vreme festivala biće organizovan susret sa rediteljem Jugom Radivojevićem, predviđen je i susret sa Darom Džokić, a biće promovisana i knjiga glumca Milana Cacija Mihailovića - *Uspomenar 212*, u kojoj je on zabeležio mnoštvo anegdota iz čuvenog bifea Ateljea 212. Sa Mihailovićem iste večeri pojavice se i Tanja Bošković.

Svakoga dana u prepodnevnom satima, najmlađi će imati prilike da pogledaju dečje predstave Gradskog pozorišta i drugih dramskih kolektiva.

Potruga za pravim identitetom

Rukopis *Nušić i Jagodina* celovita je i studiozno realizovana knjiga koja se oslanja na obilje dokumentarnog materijala koji je Stanojlović koristio s puno profesionalnog respekta. Ono što ovu knjigu čini osobitom je obilje nove, dosad malo poznate, građe koja se odnosi na Nušićev boravak u Jagodini i na samu Jagodinu i jedan krug ljudi koji su mu mogli biti inspirativni za rad na komediji *Put oko sveta*. Posebno je zanimljiv životopis Jovančinog dvojnika Milana D. Radenkovića u kome se nalazi obilje dragocenih detalja za sliku Jagodine i život njenih žitelja s kraja 19. i prvih decenija 20. veka... (Živorad Đorđević)

Iz pogovora za knjigu Ninoslava Stanojlovića „Nušić i Jagodina“

